

Čís. 1212.

Sestavení hlavního inventáře z právoplatně upravených dílčích inventářů nelze odporovat námitkami, dotýkajícími se dílčích inventářů.

(Rozh. ze dne 4. října 1921, R I 1208/21.)

Do usnesení krajského soudu, jímž zřízen byl inventář o pozustalosti majitele deskového velkostatku, vznesli nepominutelní dědicové stížnost, již rekursní soud nevyhověl. Důvody: Stěžovatelé domáhají se toho, aby napadené usnesení bylo zrušeno po případě změneno a aby při tom bylo učiněno opatření, aby hlavní inventář se zřetelem k výtkám nepominutelných dědiců byl přiměřeně opraven. Na odůvodnění této stížnosti uplatňují stěžovatelé výtky povšechného rázu a výtky zvláštní, avšak ani ty ani ony nejsou odůvodněny zákonem a stavem spisů a nejsou takovými, aby na jejich základě bylo lze napadené usnesení zrušiti, nebo změniti neb učiniti nějaké opatření ohledně opravy. V úvodu stížnosti uváděná výtku, že nepominutelným dědicům bylo odňato právo, aby projevíli, zda-li s inventářem souhlasí po případě zda-li inventáři svůj souhlas odpírají, jest dle stavu spisu bezpodstatnou a dle zákona neodůvodněnou. Vždyť usnesením ze dne 30. dubna 1921 byli nepominutelní dědicové do rukou svého vykázaného plnomocníka řádně o tom vyrozuměni, že zástupce poručenstva nezl. universálního dědice soudu osnovu hlavního inventáře předložil a byl ku výsledku účastníku v příčině hlavního inventáře ustanoven rok na den 19. května 1921. Při tomto roku se zástupce nepominutelných dědiců také účastnil jednání. Dale budiž k tomu poukázáno, že týž fakticky podal dne 17. června 1921 své vyjádření. Toto vyjádření bylo předmětem úvahy soudu prvé stolice při sestavování hlavního inventáře, nebylo však k němu přihlíženo pro jeho bezpodstatnost. Názor stěžovatele, že hlavní inventář měl býti podepsán všemi povolanými interesenty, v zákoně odůvodněn není, neboť § 110 cís. pat. ze dne 9. srpna 1854 č. 208 ř. z., který, což vytčeno budiž, nenařizuje, že hlavní inventář účastníky podepsán býti má (a contr. § 109 cit. zák.), ustanovuje výslovně pro případ, že zastavitelovo jmění ve více odděleních inventováno bylo, že soud pozustalost projednávající musí všechny tyto dílčí inventáře sumárně v jeden t. zv. hlavní inventář, který celé jmění zastavitele v sobě obsahuje, shrnouti. Předpoklady tohoto § 110 cit. zák. tu byly a postup soudem prvé stolice při zřízení hlavního inventáře zachovaný, vedle kterého soud usnesením hlavní inventář sestavil, plně odpovídá předpisům zákona. Nepominutelní dědicové mají tím méně příčiny si do toho postupu stěžovati, poněvadž jim byla dána příležitost, aby se o osnově hlavního inventáře mohli vyjádřiti a poněvadž fakticky ještě před sestavením hlavního inventáře se v příčině jeho vyjádřili. Oproti názoru stěžovatelů, že dílčí inventáře nejsou konečnými akty, nýbrž jen přípravným opatřením za pozustalostního řízení, sluší poukázati k tomu, že soud pozustalostní jest vázán na předešlá rozhodnutí ve věci té vydané, požívající právní moci oproti oběma stranám, zvláště na svá předcházející rozhodnutí, jimiž jednotlivé dílčí inventáře byly na soud přijaty (§§ 95, 105, 109, 9, 11 a 18 nesp. říz. a § 784 obč. zák.). Jinou otázkou by bylo, zdali a dle jaké míry pro případ sporu soud procesní vázán jest na tato v nesporném řízení právoplatně vydaná usne-

sení, o kteroužto otázku však tu nejde. Museli v tomto pozůstalostním řízení sestaven býti hlavní inventář, mohly mu za základ sloužiti pouze dílčí inventáře právoplatně již sepsané (§ 110 nesp. říz.). To musí tím více platiti v tomto případě, poněvadž na soud přijaty byly dílčí inventáře i jinými soudy, do jichž výhradní kompetence předsevzetí takovýchto reálních aktů (inventury a odhady) dle § 117 i. n. spadalo. Ze spisu jest patrné, že sestavení podkladů pro hlavní inventář bylo soudem a universálním dědicem za pozůstalostního řízení připravováno a to s vědomím nepominutelných dědiců, jichž zástupce o rozhodnutí v příčině jednotlivých podkladů vyrozumíván byl. Tomu nasvědčují jednotlivé výkazy poručenstvem nezl. dědice podané, jakož i soudní řízení následkem těchto výkazů, zvláště při zjišťování pasiv soudem první stolice se zřetelem k tomu, že se tu jedná o nezl. universálního dědice. Soud jest výsledky tohoto řízení, jakož i rozhodnutími za něho vydanými a stranami doručenými vázán, při čemž se zvláště poukazuje k tomu, že zástupce nepominutelných dědiců byl vyrozuměn a to usnesením ze dne 17. listopadu 1920 o výkazu aktiv, v usnesení tom uvedených, s tím, že hodnoty vykázané budou zařaděny do hlavního inventáře, nebudou-li do 14 dnu podány jiné návrhy nebo připomínky, že byl dále vyrozuměn o rozhodnutí v příčině předloženého výkazu cenných papírů s tím, že cenné papíry ty, ve výkazu dopodrobna oceněné, budou vzaty za základ dalšímu řízení a pojaty budou do hlavního inventáře, že dále byl též zástupce po provedeném řízení a slyšení svědků vyrozuměn o soudním rozhodnutí v příčině zjištění pasiv a konečně, že byl vyrozuměn o rozhodnutí v příčině pasiv z důvodu zaručení pensí, když přes to, že jemu pod sankcí souhlasu usnesením ze dne 18. prosince 1920 lhůta ku případnému podání námitek dána byla, žádných námitek v této věci nevznese. Nelze proto v tomto nesporném řízení se odchýliti od těchto oproti oběma stranám právoplatně vydaných rozhodnutí a pro hlavní inventář zjištěných podkladů. Tím vyvráceny jsou všechny důvody povšechného rázu ve stížnosti uplatňované. Odhaduje-li se nějaká věc dle užitku, který všeobecně a obyčejně s ohledem na dobu a místo poskytuje, činí to dle § 305 obč. zák. řádnou nebo obecnou cenu. Že při tom i předpisy reálního řádu odhadního ze dne 25. července 1897 spolurozhodují, o tom nemůže býti pochybnosti. Účelem inventáře jest dle § 97 nesp. řízení, aby obsahoval přesný a úplný seznam všeho movitého i nemovitého jmění, v jehož držbě zůstavitel v čas smrti byl a aby tehdejší cenu tohoto majetku jasně udal. Z toho jest patrné, že při inventuře pozůstalostní, sestavené ku dni úmrtí zůstavitele, mohou přijíti v úvahu pouze ceny ku tomuto dni zjištěné, nikoli však domnělé konjunkturální poválečné zvýšení cen z doby po smrti zůstavitele, i kdyby toto bylo nastalo. Řádné ocenění všech nemovitých věcí bylo soudem za přivzetí znalců z oboru zemědělství, lesnictví, stavitelství a strojnictví provedeno a byly dotyčné operáty usnesením soudu prvního ze dne 27. října 1920 na soud přijaty, při čemž bylo výslovně rozhodnuto, že ceny v usnesení tom uvedené budou pro jednání pozůstalosti položeny za základ. Toto řádně odůvodněné usnesení, kterým zároveň bylo rozhodnuto o všech námitkách stran proti odhadům podaných a kterým správnost odhadu byla soudně zjištěna, bylo zástupci stěžovatelů doručeno a vešlo v moc práva (§ 18 cís. pat.). Proto nelze stěžovatelům v nynějším stadiu pozůstalostního

řízení přiznati právo bráti v odpor tyto právoplatně soudem zjištěné a projednání pozůstalosti za základ položené odhadní ceny a domáhati se znovu rozhodování o těchto cenách. Brojí-li stěžovatelé proti odhadu právoplatně provedenému a domáhají-li se nového určení odhadních cen tím, že dle návrhu stížnosti žádají opravu, mohly by se takové změny státi jen provedením nových odhadů. Takový nový odhad soudní však v tomto případě se zřetelem na předchozí právoplatně provedený odhad přípustným není. Právo zákonitě účasti nepominutelných dědiců ve smyslu § 786 obč. zák., které má stížnost na zřeteli, nemůže při jednání o hlavním inventáři, jenž se sestavuje ku dni smrti zůstavitele, na věci ničeho měniti, zvláště uváží-li se, že nepominutelnému dědici dle dv. dekretu ze dne 31. ledna 1844, čís. 781 sb. z. s. přísluší pouze nárok »auf den nach gerichtlicher Schätzung berechneten Wert seines Erbtheiles« a v tomto případě soudní odhad proveden byl. Neodůvodněnou jest dále také stížnost proti cenám jednotlivých movitých věcí, ve stížnosti dopodrobna uvedených. Měli-li nepominutelní dědicové svého času za to, že odhad těchto věcí nebyl řádně proveden, anebo že ceny určeny byly nízko, bylo jich věcí podati v čas odhadu připomínky (§ 784 obč. zák.) aneb uplatnění své námitky cestou rekursu proti způsobu provedení odhadu anebo proti soudnímu rozhodnutí, kterým odhadní elaboráty byly na soud přijaty. V nynějším stadiu řízení jsou tyto až v druhé instanci uplatňované námitky opožděny. Pokud se konečně jedná o způsob zjištění povinných dílů, nutno poukázati k tomu, že v tomto případě se jedná o sestavení hlavního inventáře a nikoliv o vyřízení výkazu o povinných dílech, ve smyslu § 162 nesp. říz., které vyžadovati bude další zvláštní rozhodnutí v rámci provedeného projednání pozůstalosti.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

D ů v o d y :

Při zkoumání spisu nebylo shledáno ani patrné nezákonnosti, ani zřejmého odporu se spisy, aniž konečně zmatečnosti, a nejsou tu tedy podmínky § 16 nesporného patentu ze dne 9. srpna 1854, čís. 208 ř. zák., za kterých jedině bylo by lze vyhověti mimořádnému rekursu dovolacímu a změnití nebo zrušení srovnalá rozhodnutí nižších soudů. Podkladem pro zjištění pozůstalostního jmění jsou dílčí inventáře sepsané dle předpisů §§ 95 a násl. nesp. říz. Sestavení hlavního inventáře dle § 110 nesp. říz. jest úkonem ryze formálním, jehož účelem jest, shrnouti k vůli přehlednosti jednotlivé dílčí inventáře k soudu přijaté v jeden celek; seřaditi zjištěné položky aktivní a pasivní; a určití takto číselně úhrn majetku a dluhů, jakož i čisté jmění pozůstalostní. Při tom neplatí více předpisy §§ 95 a násl. nesp. říz., a jest pozůstalostní soud samozřejmě vázán svými právoplatnými usneseními o přijetí dílčích inventářů a ostatními opatřeními, jimiž účastníci — v daném případě hlavně universální dědic — nabyli již práv. Výtky nepominutelných dědiců ve vyjádření a v rekursu i dovolacím rekursu jsou pouhým nepřípustným a nezdařeným pokusem, odporovati usnesením pozůstalostního soudu, která dávno již nabyla moci práva, a doháněti něco, co jimi snad v dosavadním řízení bylo zameškáno.